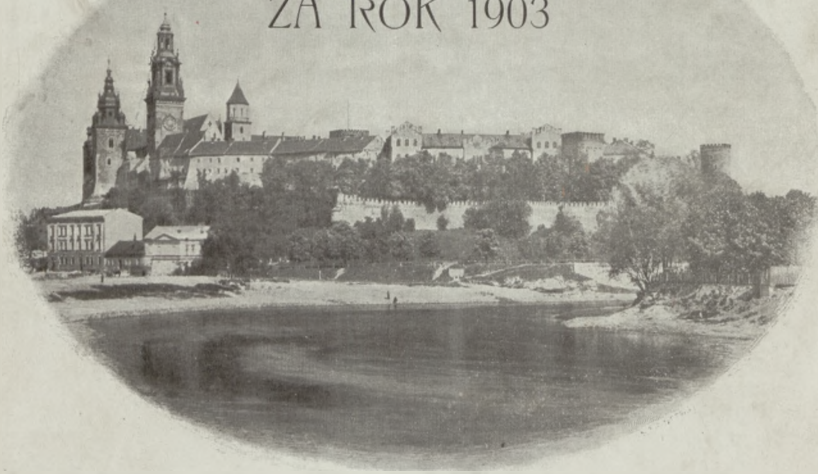
SPRAWOZDANIE

I WYDAWNICTWO WYDZIAŁU TOWARZYSTWA OPIEKI NAD POLSKIMI ZABYTKAMI SZTUKI I KULTURY ZA ROK 1903

KRAKÓW — NAKŁADEM TOWARZYSTWA.
DRUK W. L. ANCZYCA I SPÓŁKI — 1904

SPRAWOZDANIE WYDZIAŁU

I ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW TOWARZYSTWA OPIEKI NAD POLSKIMI ZABYTKAMI SZTUKI I KULTURY ZA ROK 1903.

SPRAWOZDANIE

Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury za rok 1903.

Dnia 28 lutego 1903 r. odbyło się drugie walne zgromadzenie członków Towarzystwa, podczas którego mieli oni sposobność oglądać odnowione kosztem i staraniem Towarzystwa ciekawe cztery portrety rodziny Oświęcimów z kościoła OO. Franciszkanów w Krośnie i bogaty, jak na początek; zbiór fotografij zabytków z różnych stron Polski nadesłanych przez naszych delegatów. W dyskusyi nad sprawozdaniem z ubiegłego roku, streszczonem przez prezesa prof. Dra Jerzego hr. Mycielskiego, zabrał głos prof. Dr. Maryan Sokołowski. Wskazał on w wielu kierunkach drogi, któremi Towarzystwo nadal postępować powinno, podniósł zaś szczególnie potrzebę urządzania wspólnych wycieczek po kraju i odczytów, dopomagania właściwym czynnikom w ochranianiu zabytków krakowskich i zamiejscowych, a wreszcie podniósł potrzebę wydawania biuletynu poświęconego wyłącznie sprawie ochrony zabytków.

Wybrano następnie Wydział, w którego skład weszli: Dr. Ignacy Bett, Dr. Piotr Bieńkowski, Stanisław Cercha, Jan

Chrzanowski, Dr. Konstanty M. Górski, Zygmunt Hendel, Dr. Jerzy Kieszkowski, Dr. Feliks Kopera, Dr. Kazimierz Kostanecki, Dr. Jerzy hr. Mycielski, Dr. Józef Muczkowski, Józef Onyszkiewicz, Julian Pagaczewski, Mieczysław Rulikowski, Dr. Adolf Sternschuss, Emmanuel Świeykowski, Dr. Stanisław Tomkowicz, Dr. Jan Zubrzycki. Członkami komisyi rewizyjnej wybrano pp. Wacława Anczyca, Augusta Raczyńskiego i Józefa Strzyżowskiego.

Walne zgromadzenie zamianowało dalej przez akklamacyą prof. Dr. Maryana Sokołowskiego swoim honorowym członkiem, a to z okazyi odbyć się mającego w roku 1903 jubileuszu jego trzydziestoletniej pracy naukowej.

Nowo wybrany Wydział ukonstytuował się jak następuje: prezesem wybrany został prof. Dr. Jerzy hr. Mycielski, wiceprezesami Dr. Kazimierz Kostanecki i Dr. Stanisław Tomkowicz, sekretarzami pp. Jan Chrzanowski i Emmanuel Świeykowski, skarbnikiem p. Józef Onyszkiewicz. Do komisyi dla spraw ratowania ruin i zamków wybrano panów Hendla, Mycielskiego, Świeykowskiego, Tomkowicza i Zubrzyckiego. Na wniosek p. Dra Sternschussa powołano do życia komisyę mającą na celu rewizyę ustaw konserwatorskich i wybrano do niej panów: Bieńkowskiego, Hendla, Muczkowskiego, Sternschussa i Tomkowicza; komisya ukonstytuowała się następnie, wybierając przewodniczącym Dra Muczkowskiego a sekretarzem Dra Sternschussa i kooptowała do swego grona p. konserwatora Dra Włodzimierza Demetrykiewicza, p. delegata c. k. Namiestnictwa Dra Adama Fedorowicza, posła Dra Piotra Górskiego, prof. Dra Stanisława Krzyżanowskiego i członka Izby Panów radcę Dworu Dra Fryderyka Zolla. Wreszcie powołano do życia komisyę dla ratowania zabytków krakowskich, do której weszli pp. Cercha, Hendel, Kopera, Mycielski, Sternschuss i Tomkowicz.

Komisye te badały w ściślejszem gronie poszczególne

sprawy a następnie przedkładały referaty i wnioski pełnemu Wydziałowi. Na skutek wniosku komisyi dla ratowania zamków i ruin zainicyował Wydział podtrzymanie chylących się ku upadkowi części zamku w Odrzykoniu. Dzięki obywatelskiej ofiarności i gotowości właścicieli zamku, z których hr. Jan Szeptycki ofiarował połowę potrzebnej na ratowanie sumy pieniężnej, p. Stanisław Starowieyski zaś potrzebny kamień, zajął się Wydział przez swego członka arch. Dra Jana Zubrzyckiego bliższem zbadaniem ruin, opracował projekt ich podtrzymania i po ukończeniu prac przygotowawczych przystąpi wkrótce do wykonania potrzebnych robót.

Zbadania zamku w Lipowcu podjął się członek Wydziału p. arch. Zygmunt Hendel, przyczem przyrzekł udzielić poparcia przez dostarczenie robotników i furmanek hr. Adam Starzeński z Płazy.

Przy współudziale komisyi dla ratowania zabytków krakowskich zainicyowano naprawę muru około bramy Floryańskiej i restauracyę pomników Cerasina, Chudzicza i Fogelwederów na zewnątrz kościoła N. Maryi Panny w Krakowie. Ostatni szczątek dawnych murów miejskich przy bramie Floryańskiej budził już od dłuższego czasu poważne obawy a mianowicie w dolnych częściach od strony ulicy Szpitalnej. Organa gminne, powołane właściwie do konserwowania tych murów, zachowywały się biernie. Otrzymawszy więc pozwolenie gminy miasta Krakowa, jako właściciela murów, uprosił Wydział p. Zygmunta Hendla o przeprowadzenie najpilniejszych robót. Objąwszy całkiem bezinteresownie kierownictwo nad robotami, przeprowadził p. Hendel znaczną część tychże kosztem naszego Towarzystwa, ale napotkawszy na nieprzewidziane technicznej natury trudności, musiał wprawdzie zaprzestać dalszej roboty, wyjście jednak na jaw podczas tych robót bardziej niż przypuszczano groźnego stanu murów zniewoliło gminę m. Krakowa do przyspieszenia ich dalszej

restauracyi własnym kosztem. Potrzebny kredyt wstawiono już do preliminarza m. Krakowa na rok 1904. Tak więc myśl zainaugurowana przez Towarzystwo zostanie niebawem uwieńczona niespodziewanie pomyślnym skutkiem i zdaniem naszem w sposób najbardziej odpowiadający założeniu i celowi naszego Towarzystwa, a także godności reprezentacyi naszego grodu.

Restauracya wyższej wieży kościoła Maryackiego przypomniała potrzebę restauracyi znajdującego się na ścianie tej wieży pomnika Jana Kirstein Cerasina z r. 1561. Zbieraniem składek na restauracyę tego pomnika zajęli się już przed laty prawnicy krakowscy a to dla uczczenia pamięci Jana Cerasina, którym się Polska słusznie chlubić może, bo był on pierwszym w Europie, który w dziełach swych powstawał przeciw użyciu tortur w sądownictwie. Towarzystwo nasze poruszyło sprawę na nowo i przyczyniło się ze swej strony znaczniejszym datkiem celem jak najrychlejszego dojścia restauracyi do skutku. Kosztorys i projekt restauracyi opracował p. Zygmunt Hendel, celem zaś rozwinięcia akcyi na szerszą skalę pobudziło nasze Towarzystwo do wspólnej akcyi także Towarzystwo miłośników historyi i zabytków Krakowa.

Podobną akcyę rozwinięto celem odrestaurowania mocno zniszczonego nagrobka Stanisława Chudzicza magistra farmacyi na południowej ścianie zewnętrznej kościoła N. P. Maryi, na któryto cel złożyło znaczny datek krakowskie Gremium aptekarskie.

Wreszcie sprawiło nasze Towarzystwo własnym kosztem, daszek miedziany dla ochronienia od zagłady pomnika Fogelwederów na północnej ścianie zewnętrznej kościoła Maryackiego.

Odrestaurowany przez prof. Hausera w Berlinie obraz Quintena Massysa ze Skarbca katedry na Wawelu umieszczono

tamże napowrót, po odrestaurowaniu kosztem Towarzystwa także przepysznych ram ze srebra trybowanych. Bliższe szczegóły o tym obrazie mieścić się będą w osobnym dodatku do niniejszej publikacyi, który ukaże się w ciągu r. 1904.

Wydział nie poprzestał na zajmowaniu się zabytkami krakowskimi, lecz zwrócił także uwagę na dalsze okolice i dzielnice i jużto przez naukowe zbadanie, już też przez materyalne poparcie starał się wedle swych sił i środków działać w interesie ochrony zabytków sztuki i kultury.

Jak w roku poprzednim, tak i w tym roku, dzięki zabiegom prof. Dra Jerzego hr. Mycielskiego, urządzono na dochód Towarzystwa wystawę obrazów dawnych malarzy polskich i obcych w salach krakowskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuk pięknych, na której między innemi znajdował się obraz Quintena Massysa. Z powodu przeszkód nieprzewidzianych nie mogła przyjść do skutku przygotowana przez Wydział wycieczka członków Towarzystwa do zamku w Lipowcu i galeryi obrazów w Zatorze. Powierzono prezydyum opracowanie projektu wycieczek w roku 1904, a nadto poczynił Wydział starania o wyjednanie dla Towarzystwa subwencyi rządowej na rok bieżący.

Omówiwszy prace Wydziału, wspomnieć z kolei należy o administracyjnej czynności, utrudnionej przez zbytnią obojętność członków samych, objawiającą się w nader wielkiej zaległości z wkładkami, które — jak to ogólnie wiadomo — są jedynem na razie stałem źródłem dochodu Towarzystwa, a tem samem materyalną granicą, do której niestety dopasować musi Wydział nie siły do zamiaru, lecz zamiar podług sił. Zwracając się więc przy tej sposobności w pierwszej linii do członków z wielką prośbą o poparcie Towarzystwa swemi wkładkami, odwołujemy się nadto i do całego polskiego społeczeństwa, z prośbą usilną o poparcie materyalne i moralne.

Z końcem roku 1902 było członków Towarzystwa:

	założycieli	wspier.	zwycz.	nadzw.	honor.
	5	7	158	31	—
w ciągu 1903 przybyło . .	—	—	33	3	1
razem było	5	7	191	34	1
ubyło	—	1	4	5	—
z d. 31/XII 1903 pozostaje	5	6	187	29	1

Poważne przeszkody oddanego duszą całą Towarzystwu sekretarza p. J. Chrzanowskiego nie pozwoliły mu w drugiej połowie roku zajmować się agendami sekretaryatu tak, że po stałym jego wyjeździe z Krakowa, musiał Wydział powierzyć zastępczo komu innemu te czynności a zanim tenże zapoznał się z tokiem spraw, upłynęło zbyt wiele czasu.

Na jednem z ostatnich posiedzeń, pragnąc członkom swoim dać godną Towarzystwa publikacyę postanowił Wydział korzystać z ofiarności autora i w naukowej części tego rocznika zamieścił rozprawę Dra St. Tomkowicza o ruinach zamku w Pieskowej Skale, zaś pracę prof. Dra Jerzego hr. Mycielskiego o obrazie Quintena Massysa w Skarbcu katedry na Wawelu wydać w ciągu najbliższych miesięcy b. r.

SPRAWOZDANIE KASOWE

Towarzystwa opieki nad polskimi zabytkami sztuki i kultury w Krakowie

za r. 1903.

Wpływy:

	Koron
Reszta kasowa z roku 1902	156·92
Wkładki członków .	791·70
Procenta i inne . .	65·24
Podniesione z Banku	2.016·—
Dochód z wystawy urządzonej staraniem Prezesa Tow. Prof. Dra Jerzego hr. Mycielskiego .	187·72
Za sprzedane regulamina	1·08
Razem . .	3.218·66

Wydatki:

	Koron
Łączne koszta ochrony zabytków . .	1.003·65
Zbiory fotograf. . .	80·—
Administracya . . .	334·87
Zaliczki do wyrachowania	8·04
Ulokowane w Kasie Oszczędności m. Krakowa	1.392·10
Wierzytelność z roku 1902	400·—
Razem . .	3.218·66

Kraków, dnia 29 lutego 1904.

CZŁONKOWIE TOWARZYSTWA

ILOSC CZŁONKOW:

Członek honorowy	1
Członków założycieli	5
» wspierających	6
» zwyczajnych	187
» nadzwyczajnych	29
razem . . .	228

WYDZIAŁ TOWARZYSTWA na rok 1903:

Prof. Dr Jerzy hr. Mycielski, prezes
Prof. Dr Kazimierz Kostanecki, I wiceprezes
Dr Stanisław Tomkowicz II »
Emmanuel Świeykowski } sekretarze
Jan Chrzanowski }
Józef Onyszkiewicz, skarbnik
Dr Ignacy Bett
Prof. Dr Piotr Bieńkowski
Stanisław Cercha
Dr Konstanty M. Górski
Zygmunt Hendel
Dr Jerzy Kieszkowski

Dr Feliks Kopera
Dr Józef Muczkowski
Julian Pagaczewski
Mieczysław Rulikowski
Dr Adolf Sternschuss
Dr Jan Zubrzycki

CZŁONEK HONOROWY

Prof. Dr Maryan Sokołowski, Radca dworu

CZŁONKOWIE ZAŁOŻYCIELE

(z wkładką jednorazową 300 kor.):

Chrzanowski Bronisław, Tuczapy, gub. Lubelska
Prof. Dr. Kostanecki Kazimierz, Kraków
Kórnicka Biblioteka
J. E. Potocki hr. Andrzej, c. k. namiestnik, Krzeszowice.

CZŁONKOWIE WSPIERAJĄCY

(z wkładką roczną 40 kor.):

Chrzanowska Wanda, Tuczapy, gub. Lubelska
Chrzanowska Ksawera, Tuczapy, gub. Lubelska
Czapska hr. Emerykowa, Stańków
Iwański Jan, Gardzienice, gub. Lubelska
Krasiński hr. Adam, Ordynat, Warszawa.
Rakowski Ludwik, Dobużek, gub. Lubelska.

CZŁONKOWIE ZWYCZAJNI

(z wkładką roczną 10 kor.):

Antoniewicz-Bołoz Jan, prof. Dr, Lwów
Anczyc Wacław, Kraków

Bett Ignacy, Dr, Kraków
Boguszewski Stefan, Kraków
Boniecki Michał, Kraków

Bagniewski Zygmunt, Kraków
Bülow bar. Gebhard, Kraków
Bieńkowski Piotr, prof. Dr Kraków
Badeni hr. Henryk Stan. Dr, Wiedeń
X. Bandurski Władysław Dr Kraków
Badeniowa hr. Kazimierzowa, Busk

Binder Wilhelm Dr, Wiedeń

Cercha Stanisław, Kraków
Chrzanowski Jan, Tuczapy, gub. Lubelska
Cieński Tadeusz, Pieniaki, Galicya
Czartoryski Adam książę, Sieniawa

Dobrowolski Marceli, Kraków
Dattner Henryk, Kraków
Dębicki hr. Ludwik, Kraków
Demianowski Stanisław, Kraków
Drohojowski hr. Stanisław, Czorsztyn, Galicya
Domańska Marya, Kraków
Dembowski Ignacy, Dr R. Dw. Lwów

Eibenschütz Zygmunt Dr, Kraków

Finkel Ludwik, Prof., Dr. Lwów
Fałat Julian, dyrektor Akademii Sztuk P., Kraków
Fedorowicz Adam, Delegat Namiestnictwa, Kraków,

Górski Konstanty M., Dr, Kraków

Hendel Zygmunt, Kraków
Hryncewicz Andrzej, Kraków
Halban Alfred, Prof., Dr Czerniowce
Hausner Witold prezyd. Sądu, Kraków

Jakubowski Maciej, Prof., Dr Kraków
Jagmin Stanisław, Kraków
Jarnuszkiewiczowa Tekla, Lublin
Janczewski Edward, Prof., Dr, Kraków

Koźmiński Stanisław, Kraków
Kiełczewski Seweryn, Honiatyn, gub. Lubelska
Kiciński Tadeusz, Starawieś, g. Lubelska
Karpiński Władysław, Kraków
Kołaczkowski Jan, Kraków
Kopera Feliks, dyr. Kraków
X. Knapiński Władysław, Prof., Dr, Kraków
Kurmanowiczowa Zofia, Kryniczki, g. Lubelska
Kieszkowski Jerzy, Dr, Kraków
Klecki Leon, Kraków
Konopka bar. Jan, Breń, Galicya

J. E. Lanckoroński Karol, hr., Wiedeń
Lubomirska Andrzejowa, księżna, Przeworsk

Miączyński Witold, hr., Kraków
Michałowski Roman hr., Dobrzechów, Galicya
Miłkowski Zygmunt, Zürich
Morawski Kazimierz, Prof., Dr, Kraków
Morstin Henryk hr., c. k. starosta, Rzeszów, Galicya
Mycielski Jerzy hr., Prof., Dr, Kraków
Mycielski Józef hr., Kobylepole, W. Ks. Poznańskie
Mycielski Jan hr., Przeworsk, Galicya
Mycielski Władysław hr., Łuczanowice, Galicya
Mycielski Stanisław hr., Borynicze, Galicya
Morawski Zdzisław, Wiedeń
Merz Ludwik Dr, Kraków

Nowicki Franciszek, Kraków
Niedzielski Stanisław Dr, Śledziejowice Galicya

Olszowski Aleksander, Kraków
Onyszkiewicz Józef, Kraków,

J. E. Piniński hr., Leon, Lwów
Pagaczewski Julian, Kraków
Pareński Stanisław, Prof., Dr, Kraków
X. Podwin Adam, Kraków
Petelenz Ignacy Dr, Kraków
Półczyński-Janta Roman, Zabiczyn, Prusy Zachodnie
Półczyński-Janta Leon, Wysoka, Prusy Zachodnie
Półczyńska-Janta Helena, Komorza, Prusy Zachodnie
Piniński hr. Stan. Grzymałów, Galicya

Rappaport Ludwik, Kraków
Rulikowski Władysław, Ustrzesz gub. Siedlecka
Rulikowski Zygmunt, Mełgiew, gub. Lubelska
Rulikowska Emilia, Warszawa
Rulikowska Jadwiga, Kotlice, gub. Lubelska
Rulikowski Mieczysław, Kraków
Rybicki Stanisław, Wiedeń

Sare Józef, Kraków
Sztolcman Zdzisław, Kraków
Sołtysik Tomasz, Kraków
Sobieszczański Zygmunt, Kraków
Sternschuss Adolf Dr, Kraków
Świeżawski Wacław, Zerniki, guber. Lubelska
Świeżawski Romuald, Miętkie, guber. Lubelska

Szeptycki Aleksander hr. Łaszczów, gub. Lubelska
Stachiewicz Piotr, Kraków
Świeykowski Emmanuel, Kraków
X. Spis Stanisław Prof. Dr, Kraków
Stanisławski Jan, Prof., Kraków
Szybalski Mieczysław, Kraków
Schnell Oskar, Firlejówka, Galicya
Szymberski Piotr, Kraków
Szuman Maryan, Tursko, W. Ks. Poznańskie
Skrochowski J., Paryż

J. E. Tarnowski hr. Stanisław Prof. Dr, Kraków
Tarnowski Władysław hr., Śniatynka, Galicya
Tarnowski Jan hr. Chorzelów, Galicya
Tarnowski Zdzisław hr., Dzików, Galicya
Tarnowska Zdzisławowa hr., Dzików. Galicya
Trojan, Kraków

Wachtel Zygmunt Dr, Kraków
Wysocki Teofil, Lipowiec, Galicya
Wysocki Antoni, Kraków
† Wroczyński Jan, Kraków

Zakrzewski Gustaw, Kraków
Zdziechowski Maryan Prof., Dr, Kraków
Zubrzycki Jan, Dr, Kraków
Zakliczyna Henryka, Izdebki, Galicya

CZŁONKOWIE NADZWYCZAJNI

(z wkładką roczną 4 kor.):

Abakanowiczówna Zofia, Oblęgorek
Buffetówna Janina, Paryż
Danysz Jan, Paryż
Faucher Aleksandra, Paryż

Gorecki Ludwik Dr, Paryż
Horodyski Julian, Kraków
† Jabłonowska Julia, Paryż
Jerosch Sabina, Lizbona, Portugalia
Krieger A., Kraków
Krajewski Mścisław, Kraków
Lubiński Józef, Weisskirchen
Makomaski Adam, Turkowice, guber. Lubelska
Mickiewicz Władysław, Paryż
Michałowski-Skarbek Jarosław, Wiedeń
Mickiewicz Józef Rafał, Paryż
Paklewski-Koziełł Witold, Kraków
Rulikowski Olgierd, Kraków
Szymanowski Wacław, Boulogne s. Seine, Francya
Straszewicz Aleksander hr., Paryż

Pozostałej reszty członków nazwiska na ich własne żądanie nie będą publikowane.